

CO₂-plan for København:

- Fra festtale til implementering

*Af miljøplanlægger, arkitekt maa Finn Terp
Miljøkontrollen, Københavns Kommune,
Kalvebod Brygge 45, 1502 København V, tlf. 3366 5877*

1. Bæredygtig lokalpolitik

Københavns Kommune indleder i 1991 et samarbejde med andre byer om kortlægning og reduktion af byernes CO₂-udledning (ICLEI-samarbejdet). Dette førte til kommunens aktive deltagelse i det internationale topmøde i Rio i 1992.

I 1994 offentliggjorde kommunen den første samlede CO₂-redegørelse, hvor udledningen blev opgjort fra energiforbrug, transport og affaldshåndtering – de væsentligste kilder i byen. I redegørelsen blev vurderet, at det var muligt at reducere den samlede udledning med 30 % frem til 2005. Siden 1997 har kommunen hvert år i Københavnerne Grønne Regnskaber opgjort udviklingen i CO₂-udledningen.

De vigtigste virkemidler til at begrænse CO₂-udledningen råder vi ikke over i kommunerne. Det er blandt andet øgede afgifter på forbrug af el, varme, brændstof og andet forbrug. Også køb af CO₂-kvoter og joint implementation projekter, hvor man køber sig aflad i fattige lande kan være effektive, hvis det sikres, at der er tale om reelle projekter.

Men da øgede afgifter ikke synes realistiske med det nuværende klima på Christiansborg, og da der nok vil gå en årrække før store joint implementation projekter bliver gennemført, er det nødvendigt med en indsats fra de lokale myndigheder for at opnå gennemgribende resultater. Det er afgørende for CO₂-udledningen, at både husholdninger, virksomheder og institutioner ændrer adfærd og får det CO₂-udledende forbrug nedbragt. Via den tætte kontakt til borgere og virksomheder har kommunerne mulighed for at påvirke adfærden.

Københavns Kommune har besluttet at udnytte disse muligheder og gøre sit til, at de globale klimaændringer ikke bliver uacceptable, og for at medvirke til at opfylde de reduktionsmål, som Danmark har forpligtet sig til i Kyoto-aftalen og andre aftaler.

I 1999 besluttede kommunens Miljø- og Forsyningsudvalg, at der skal udarbejdes en CO₂-plan med reduktionsmål og handlingsforslag. Planen blev vedtaget i Borgerrepræsentationen i efteråret 2002.

2. CO₂-plan for København 1990 - 2010

Status

Planen dokumenterer, at den hidtidige indsats har båret frugt. Fra 1990 til 2000 er det samlede CO₂-udslip i kommunen reduceret med 23 % til i alt 2½ mio. tons. Reduktionen er især opnået via milliardinvesteringer i fjernvarmesystemet, så 95 % af de københavnske varmemefbrugere nu er tilsluttet systemet. Endvidere er der opnået væsentlige besparelser ved øget brug af naturgas i stedet for kul som brændsel på kraftvarmeværkerne. På affaldsområdet

har den øgede genanvendelse og mindre deponering sikret et uændret udslip på trods af stigende affaldsmængder. Kun på trafikområdet er der sket en stigning.

De seneste år har der været vækst på stort set alle områder (indkomst, beskæftigelse, energiforbrug, transport etc.). Denne udvikling forventes at fortsætte på grund af fortsat vækst i samfundet og øget aktivitet i regionen. Dette vil få CO₂-udledningen til at stige, hvis der ikke sættes ind med nye CO₂-begrænsende tiltag.

Virkemidler og potentialer

I planen gennemgås en række virkemidler og deres effekt vurderes. Der er fokus på de områder, hvor kommunen har en væsentlig indflydelse.

På energiområdet kan CO₂-udledningen reduceres ved at begrænse forbruget, produktion og levering af energi kan omlægges og effektiviseres, og andelen af vedvarende energi kan øges.

På transportområdet har kommunen direkte indflydelse på parkeringsrestriktioner, cykeltrafik, busfremkommelighed, trafikstyring mv. Men det er kendetegnende, at en indsats på disse felter har meget lille betydning for det samlede CO₂-udslip.

Bortset fra øget frasortering af plast fra det affald der forbrændes, forventes det ikke, at de planlagte initiativer på affaldsområdet får betydning for sektorens CO₂-udledning i København.

Mål

Planen fastlægger Københavns Kommunes nye målsætning: Reduktion af CO₂-udslippet med 35 % fra 1990 – 2010. Det er en ambitiøs målsætning, der ligger væsentligt over de 21 %, som Danmark har forpligtet sig til i Kyoto-aftalerne.

Den ambitiøse målsætning er valgt, fordi vi mener at vi i København som en relativt rig storby har en særlig forpligtelse. Og fordi København som Europas Miljøhovedstad er en vision, der forpligter.

Nye aktiviteter

Kommunen har allerede opnået en reduktion på 23 %. I planen vurderes, at vi kan nå målet på de 35 % ved en konsekvent indsats på en række områder. Det handler om feje for egen dør tiltag samt en række udadvendte aktiviteter.

Energi

- Forstærket energirådgivning af forbrugerne (både husholdninger, virksomheder og institutioner).
- Kampagner
- Etablering af solcelleanlæg
- Forsøg med geotermisk energi
- Agenda 21 aktiviteter.

Transport

- Oprettelse af et fælles kampagnesekretariat for hele kommunen, og som skal koordinere kommunens samlede indsats og gennemføre adfærdsbearbejdende kampagner overfor borgere, virksomheder og kommunens institutioner.

Årsagen til at der ikke er flere aktiviteter er, at midt i arbejdet med CO₂-planen besluttede politikerne, at der skal udarbejdes en ny trafik- og miljøplan, hvor den samlede indsats vil blive fastlagt.

Affald

- Indsamling af plast fra husholdninger til genanvendelse
- Projekter om minimering af virksomheders affald

Alle disse i CO₂ sammenhæng små projekter skal ses i forlængelse af kommunens indsats i øvrigt.

Den fortsatte indsats

3. Fra festtale til implementering

CO₂ og drivhuseffekt er trods megen mediedækning ikke et folkeligt emne. Dette er blandt andet dokumenteret i en holdningsundersøgelse blandt 1.000 repræsentativt udvalgte københavnere, som kommunen gennemførte i 2002. Her var resultatet, at trafikens forurening er det område, der er størst fokus på, specielt luftforureningen. Dette afspejler sig også hos de københavnske politikere. I de senere år har de fx taget en række beslutninger om og afsat penge til begrænsning af partikelforureningen. Men da de i 2002 behandlede CO₂-planen, vedtog de planen og den flotte målsætning, men uden at afsætte de foreslåede beskedne ca. 10 mio. kr. til nye aktiviteter (dette blev udsat til drøftelserne i forbindelse med budget for 2004).

Der synes således i første omgang at være afstand mellem de politiske taler ved festlige lejligheder og den praktiske hverdag, hvor der skal prioriteres og afsættes ressourcer. I hvert fald når det drejer sig om CO₂.

Der kan være flere årsager hertil. Var planen for ukonkret? Var timingen dårlig? Er emnet for abstrakt? Var planen for bredt favnende?

Forløbet med CO₂-planen er ikke unik. Det er ofte tilfældet, når det drejer sig om planer, der ikke er "lovpligtige" eller der på anden måde er krav om skal udarbejdes.

Forvaltningen vil i løbet af den kommende tid løbende konkretisere planens projekter og forelægge dem for politikerne. Her gælder det om at finde synlige projekter, som kan vises frem, så det bliver nemmere at kommunikere indsatsen og argumenterne herfor til omverdenen, til borgere og virksomheder.